Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE ELÄINTAUTILAIKSI SEKÄ SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI (HE 175/2020 VP)

Maa- ja metsätalousministeriön edustajat ovat maa- ja metsätalousvaliokunnan järjestämässä asiantuntijakuulemisessa 6.11.2020 esitelleet otsikkokohdassa mainittua hallituksen esitystä (HE 175/2020 vp). Ministeriöllä on myös tiedossa kirjallisesti toimitetut asiantuntijalausunnot. Asiantuntijakuulemisessa esille nostettuihin näkökohtiin esitetään vastineena kunnioittavasti seuraavaa:

Yleiset näkemykset esityksestä:

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n lausunnon mukaan on ilmeistä, että eläinterveyssäännöstö ei merkitse suuria sisällöllisiä muutoksia kansallisiin tautien vastustamisen periaatteisiin tai keinoihin. On silti tärkeää, että kotieläintuottajan velvollisuudet ja erityisesti tuottajan oikeudet eläintautipurkauksessa varmistetaan lainsäädännön keinoin. MTK tekee eräitä (jäljempänä kuvattuja) muutosehdotuksia ja näkee muilta osin esityksen hyvänä ja tarkoituksenmukaisena Suomen hyvän eläintautitilanteen ylläpitämiseksi ja edistämiseksi.

Eläinten terveys ETT ry pitää yleisesti ottaen hyvänä, että vastustettavien eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi on lainsäädäntöön ehdotettu useita muutoksia kuten Tullin toimivallan lisääminen sisärajavalvonnassa sekä rikoslain muutokset.

Ruokavirasto toteaa, että se on ollut valmistelemassa esitystä ja että sen näkemyksiä on otettu huomioon valmistelussa. Ruokavirasto myös tuo esiin, että lainsäädännön rakenteen suuri muutos tulee olemaan sekä valvontaviranomaisille että alan toimijoille haastava. Eläintautien torjunta edellyttää laajaa yhteistyötä monella rintamalla. Käytännön ohjeistuksen laatiminen on ensiarvoisen tärkeää, ja erityisesti Ruokaviraston antama laaja ja perinpohjainen ohjaus on muutoksen sujuvuuden turvaamiseksi välttämätöntä. Keskusviranomaisen ja alueellisten viranomaisten mahdollisuudet hallita nopeastikin muuttuvia eläintautitilanteita ja lainsäädännön rakenteen muutoksen myötä lisääntynyt ohjaustarve tulee sen vuoksi huomioida jatkossa toiminnan resursseista päätettäessä.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto tuo esiin, että Ruokavirastolla keskusviranomaisena on suuri vastuu aluehallintovirastojen ja kunnallisten valvontayksiköiden toiminnan ohjaamisessa, jotta säädöksiä valvotaan ja toimeenpannaan asianmukaisesti ilman tarpeetonta viivytystä. Ohjaavalle viranomaiselle tulisi turvata riittävät resurssit ohjausvelvoitteen hoitamiseen eläintauteja koskevan sääntelyn muuttuessa. Yhteistyö aluehallintovirastojen ja Ruokaviraston välillä on ollut hyvää ja toimivaa. Tulee luoda sellaiset yhteydenpitomallit, jotka toimivat viivytyksettä paikallistasolta (kunta ja aluehallintovirastot) keskusviranomaiselle ja toisinpäin, jos maassamme todetaan a-luokan tauti.

Myös **ETT** tuo esiin haasteita, jotka ainakin aluksi liittyvät uuden sääntelyn soveltamiseen ja hahmottamiseen sekä korostaa erityisesti Ruokaviraston ohjeistuksen kuten lainsäädäntöä esittelevien internetsivujen roolia toimijoiden tiedonsaannin turvaamisessa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pitää hyvänä, että eläintautilain viranomaisjärjestelmä ja viranomaisten välinen tehtävänjako säilyisivät jatkossa ennallaan. Myös nykyisen eläintautivalvonnan kustannusten korvausjärjestelmä säilyminen ennallaan on kannatettavaa.

Valtiovarainministeriö on toimittanut valiokunnalle keväällä 2020 maa- ja metsätalousministeriölle antamansa lausunnon, jossa se pitää esitykseen sisältyviä muutoksia yleisesti arvioiden perusteltuina ja toteaa, että esityksen mukaan sillä ei olisi suoranaisia vaikutuksia valtion talousarvioon.

Suomen riistakeskus on ilmoittanut, ettei sillä ole esityksestä lausuttavaa.

Esityksen yksityiskohtiin liittyvät näkemykset:

Kansallisen liikkumavaran käyttö

MTK pitää hyvänä sitä, että eläinterveyssäännöstö jättää kansallista liikkumavaraa ja kannattaa kaikilta osin sen käyttöönottoa. Vain tällä tavoin tietyt Suomen hyvää eläintautitilannetta turvaavat taudinehkäisy- ja valvontatoimenpiteet voivat jatkua. Suomen EU:n taudintorjuntatoimenpiteitä tiukempien toimenpiteiden sekä muidenkin kuin eläinterveyssäännössä luetteloitujen tautien torjuntatoimenpiteiden tulee olla mahdollisia. Hallinnollisen taakan vähentäminen on kannatettavaa.

Ruokavirasto lausuu, että ehdotuksessa eläinterveyssäännöstön jättämä kansallinen liikkumavara on Ruokaviraston näkemyksen mukaan huomioitu riittävästi, jolloin EU-säädösten mukaisia taudintorjuntatoimia täydentäviä ja tiukempia toimenpiteitä on tarvittaessa mahdollisuus käyttää. Lisäksi myös muiden kuin eläinterveyssäännöstössä luetteloitujen tautien vastustamistoimien jatkuminen on olennaista, jotta Suomen eräiltä osin muuta Eurooppaa parempi eläintautitilanne voisi säilyä. Ruokaviraston näkemyksen mukaan käytännön taudinehkäisy- ja valvontatoimenpiteet voisivat ehdotuksen myötä jatkua pääsääntöisesti nykyistä vastaavalla tavalla.

Toimijoiden vastuut

Eläinten terveys ETT toteaa, että lainsäädännössä on annettu toimijoille huomattavasti vastuuta eläintautien vastustamisessa. Lainsäädäntötyön yhteydessä voisi vielä pohtia, olisiko eläintenpitäjille ja kotieläintiloilla työskenteleville säädettävä velvollisuus säännölliseen kouluttautumiseen eläintautien tunnistamisen ja tarttuvien eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi tehtävien tautisuojaustoimenpiteiden osalta. Tällainen ”tautisuojauspassi” olisi verrannollinen elintarviketyöntekijöiden hygieniapassiin ja esim. remonttityömaiden tulityökorttiin. Rakennusalalla on lukuisia määräajoin uusittavia lupia toiminnan jatkamiseen ja tietotaidon ylläpitämiseen.

Lisäksi ETT toteaa, että siipikarjatuotannossa sekä lammas- ja vuohituotannossa ei ole vastaavanlaisia elinkeinon ylläpitämiä ja koordinoimia eläinterveydenhuollon seurantajärjestelmiä kuin sika- ja nautatuotannossa on, jotka täyttäisivät eläinterveyssäännöstön edellyttämiä eläinterveyskäyntejä koskevat vaatimukset.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata ehdotusta ”tautisuojauspassista” säätämisestä.** Suoraan sovellettava eläinterveyssäännöstö velvoittaa toimijoita hankkimaan riittävästi tietoa eläintaudeista. Valtio on tukenut hankkeita, joilla annetaan koulutusta toimijoille, ja tukemista on tarkoitus jatkaa. Tutkintovaatimuksia ei ehdoteta, koska ne aiheuttaisivat kustannuksia ja hallinnollista taakkaa.

- Eläinterveyskäynneistä säädetään eläinterveyssäännöstön 25 artiklassa, joka velvoittaa toimijoita suoraan. Artikla jättää kuitenkin avoimeksi sen, kuinka usein eläinterveyskäyntejä vaaditaan ja mitä pitopaikkoja se koskee. Eläinterveyskäynnit vastaavat sisällöltään ETT:n organisoimia terveydenhuoltokäyntejä. Artiklassa ei kuitenkaan edellytetä eläinterveys-

käynneille yhteistä seurantajärjestelmää tai koordinaatiota. Toimija voi sopia eläinterveyskäynnistä suoraan valitsemansa eläinlääkärin kanssa, ja käynti voidaan toteuttaa muun käynnin yhteydessä.

Ruokaviraston lausunnon mukaan poroteurastamojen ja perkaamojen sekä raatojen käsittelylaitosten ja raatojen keräilytoiminnan tulisi olla eläintautilain 18 §:ään ehdotetun valmiussuunnitteluvelvoitteen piirissä. Todettaessa a-luokan tautia joudutaan laitoksen ja keräilyn toimintaa muuttamaan monelta osin ja on erittäin tärkeää, että tautitilanteen toimintatavat on suunniteltu etukäteen. Meijerit ja munapakkaamot olisi myös hyvä saada valmiussuunnittelun piiriin, sillä maidonkeräily ja munien pakkaaminen on voitava järjestää myös vyöhykkeillä, mahdollisen epidemian aikana. Lisäksi vyöhykkeillä voi toimia useita eri maidonkeräilijöitä, joiden tulisi tehdä yhteistyötä.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei valmiussuunnitteluun liittyviä velvoitteita ole tarkoituksenmukaista laajentaa.** Voimassa olevan lain mukaan velvollisuus laatia valmiussuunnitelma koskee teurastamoja, eläinsuojelulain 20 §:ssä tarkoitettuja eläintarhoja, sperman keräysasemia sekä eläinlääkinnällisiä rajatarkastusasemia. Ehdotetun lain mukainen velvollisuus koskisi pitkälti samoja tahoja, tosin sperman keräysasemien sijasta mainittaisiin sukusolujen pitopaikat, ja eläinlääkinnällistä rajatarkastusasemaa koskeva velvollisuus poistuisi, sillä asiasta on jo säännöksiä suoraan sovellettavassa EU-lainsäädännössä. Ruokavirasto on tehnyt saman ehdotuksen esityksen lausuntokierroksella, mutta maa- ja metsätalousministeriö on silloin katsonut, että merkittävät uudet velvoitteet edellyttäisivät vähintäänkin uusia kuulemisia, eikä ole nähnyt esitetyn muutoksen edistämiselle riittävän vahvoja perusteita.

Ilmoitusvelvollisuudet

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta katsoo, että lakiin tulisi lisätä selvä säännös viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa tutkimusten tuloksesta toimijalle.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että positiivisista tutkimustuloksista ilmoitetaan aina eläinten omistajille, eikä tästä ole tarpeen säätää erikseen laissa.** Olisi suositeltavaa ilmoittaa eläinten omistajille myös kielteisistä tutkimustuloksista. Asia ei kuitenkaan liity eläintautien leviämisen estämiseen, eikä tällaista säännöstä katsota tarkoituksenmukaiseksi lisätä eläintautilakiin.

Hyväksymiset ja rekisteröinnit

Eläinten terveys ETT ja **MTK** esittävät sisämarkkinakaupassa rekisteröitymisvelvollisuuden säilyttämistä. Tuojien rekisteröitymisvelvollisuuden poisto heikentää niiden mukaan oleellisesti viranomaisten mahdollisuutta antaa neuvontaa ja puuttua ajoissa riskialttiisiin tuontisuunnitelmiin. Suomen eläinterveystilanne on säilynyt poikkeuksellisen hyvänä jo pitkään EU:hun liittymisen jälkeenkin osittain elinkeinon omien vapaaehtoisten tuontiehtojen vuoksi. Nämä vapaaehtoiset tuontiohjeistukset eläintautien varalta on saatettu tuontia suunnittelevien toimijoiden tietoon tuojaksi rekisteröitymisen myötä yhteistyössä viranomaisen kanssa.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata jäsenvaltioiden välistä kauppaa harjoittavien toimijoiden rekisteröintivelvoitteen säilyttämistä.** Rekisteröinti luotiin aikanaan sen takia, että viranomaisille tulisi tietoa eläinten siirroista rajatarkastusten poistuessa. Sen jälkeen on tullut TRACES-järjestelmä, josta saa vastaavat tiedot. Ohjeita ja neuvontaa voidaan nykyään jakaa myös muulla tavalla esim. Ruokaviraston internet-sivustoilla. Muissa jäsenvaltioissa ei ole ollut käytössä Suomen kaltaista rekisteröintivaatimusta sisämarkkinatoimijoille. Suomessa tavoitteena on ollut tarpeettoman hallinnollisen taakan poistaminen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että sperman keräysasemien ja alkioiden keräysryhmien hyväksymisen edellytyksenä tulisi olla myös muun toimintaa koskevan lainsäädännön

vaatimusten täyttyminen. Ehdotuksen mukaan toimintaa ei voitaisi rajoittaa tilanteessa, jossa se olisi esimerkiksi eläinsuojelulain tai eläinten lääkitsemisestä annetun lain vastaista, mitä pidetään ongelmallisena.

Myös **Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto** on samalla kannalla. Se toteaa, että kyse ei olisi toimijoiden velvoitteiden lisäämisestä, vaan siitä, että toimijat velvoitetaan noudattamaan myös muuta voimassaolevaa lainsäädäntöä toiminnassaan. Voidaan perustellusti epäillä toimijan kykyä tai halua noudattaa eläintautilain asettamia vaatimuksia eläintautien leviämisen estämisessä, jos muuta keskeistä lainsäädäntöä ei noudateta. Perinteisesti hevoseläinten spermankeräysasemilla (hevossiittoloissa) vierailee paljon tammanomistajia ja muita hevosenpitäjiä, ja jos näiltä toimijoilta ei edellytetä eläinsuojelulain ja -asetuksen sekä lääkitsemislainsäädännön noudattamista, piittaamattomuus välittyy eteenpäin ja eläintenpidon olosuhteet huononevat.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei esitykseen ole perusteltua tehdä hyväksymisvaatimuksia koskevia muutoksia.** Ehdotetun eläintautilain 92 §:n 3 momentti mahdollistaa pitopaikkojen hyväksymisen peruuttamisen mm. silloin, kun toiminnassa olennaisesti rikotaan eläinterveyttä koskevia säädöksiä tai eläintunnistusjärjestelmästä annettua lakia tai jos toiminnasta aiheutuu vakavaa vaaraa eläintaudin leviämisestä tai vaaraa ihmisten terveydelle. Ehdotettu eläintautilaki koskee soveltamisalansa mukaisesti eläintautien vastustamista, eivätkä säännökset, joiden avulla nimenomaisesti edistettäisiin tai kontrolloitaisiin muita päämääriä kuten eläinten hyvinvointia, olisi linjassa lain soveltamisalan kanssa. Kuitenkin esim. lääkitsemissäännöksiin liittyvät vakavat rikkomukset voivat tietyissä tilanteissa merkitä myös vaaraa ihmisten terveydelle ja sitä kautta kuulua ehdotetun 92 §:n piiriin.

Ruokavirasto huomauttaa, että ehdotettuun eläintautilain uudistukseen ei sisälly komission delegoidun asetuksen 2020/687 2 artiklan 14 kohdan mukaisen tuotantoketjun hyväksyntään liittyvää menettelyä eikä asiassa toimivaltaista viranomaista. Tämä asia tulisi Ruokaviraston näkemyksen mukaan lisätä eläintautilakiin, eikä valmistelussa olevaan eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain uusimiseen, koska hyväksyntä soveltuu paremmin eläintautilain mukaiseksi viranomaistehtäväksi.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei eläintautilaissa ole tarpeen tai tarkoituksenmukaista säätää tuotantoketjun hyväksymisestä.**

  Tuotantoketjun hyväksyminen liittyy komission delegoidun asetuksen (EU) 2020/687 45 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun poikkeuslupaan eläinten siirtämiseksi pois valvontavyöhykkeeltä. Kohdan mukaan **”**toimivaltainen viranomainen voi riskinarvioinnin tekemisen jälkeen myöntää luvan siirtää luetteloituihin lajeihin kuuluvia pidettäviä sorkka- ja kavioeläimiä valvontavyöhykkeellä tai sen ulkopuolella sijaitsevaan pitopaikkaan, joka kuuluu samaan tuotantoketjuun, tuotantosyklin päättämiseksi ennen teurastusta”. Tuotantoketjulle on määritelmä asetuksen 2 artiklan 14 kohdassa**.** Sen mukaan tuotantoketjulla tarkoitetaan integroitua tuotantoketjua, jossa terveystilanne on luetteloitujen tautien osalta yhtenäinen ja joka koostuu sellaisten erikoistuneiden pitopaikkojen yhteistyöverkostosta, jotka toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt 45 artiklan soveltamiseksi.

  Ehdotetun eläintautilain 29 §:n mukaan aluehallintovirasto vastaa poikkeusluvan myöntämisestä. Hyväksyminen voidaan maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan tehdä samassa yhteydessä kuin päätetään poikkeusluvasta. Komission delegoidussa asetuksessa hyväksymisasia on varsin erikoisella tavalla integroitu käsitemääritelmään, mutta yhtä kaikki kyse on poikkeuslupaan liittyvästä asiasta. Ehdotetun eläintautilain 68 §:n 1 momentin 6 alakohdassa on lisäksi säännös, jonka nojalla aluehallintovirasto vastaa toimivaltaisena viranomaisena lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu muun viranomaisen toimivaltaan, joten aluehallintoviraston toimivallasta mainitussa delegoidussa asetuksessa tarkoitettuun tuotantoketjun hyväksymiseen poikkeuslupia varten ei voi jäädä epäselvyyttä.

Tuotantoketjun hyväksymisestä säädetään myös komission delegoidun asetuksen (EU) 2019/2035 53 artiklassa sikaeläinten tunnistamisvelvoitetta koskevan poikkeuksen yhteydessä. Tästä asiasta on tarkoitus säätää valmisteilla olevassa eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain korvaavassa laissa. Kyse on vyöhykettä koskevaa poikkeuslupamenettelyä paljon laajemmasta asiasta, eikä siihen liittyvää sääntelyä sen vuoksi voida korvata eläintautilakiin otettavalla hyväksymistä koskevalla sääntelyllä. Eläintautilain soveltamisalaan kuuluva vyöhykkeisiin liittyvä poikkeuslupamenettely tulee sovellettaviksi vain tautitapauksissa ja silloinkin vain, jos pitopaikka sijaitsee vyöhykkeellä ja hakee poikkeuslupaa.

Tullin toimivallan laajennus

Tulli katsoo, että sille säädettäväksi ehdotettu toimivalta valvoa eläinterveysviranomaisten ohella eläintautivaatimusten noudattamista EU:n sisärajoilla olisi tarkoituksenmukaista erityisesti matkustajien mukanaan kuljettamien lemmikkieläinten ja elintarvikkeiden valvontaa ajatellen. Hallituksen esityksessä katsotaan, että lakimuutoksella ei olisi resurssivaikutuksia, mutta koska Tullin valvontatoimien on sisäliikenteessä oltava aina kohdennettuja, profilointiin tai esimerkiksi ennakolliseen tietoon perustuvia, niin kohdentamiseen ja tiedonhankintaan sitoutuu resurssia. Vastaavasti valvonnassa havaittujen poikkeamien käsittely sitoo Tullin resursseja. Tulli haluaa myös tuoda esiin tiloihin kohdistuvat tarpeet, jotta sisäliikenteen valvonta pystyttäisiin hoitamaan asianmukaisesti ja eläinten hyvinvointi huomioon ottaen. Tällä hetkellä kaikilla tullitoimipaikoilla ei ole sellaisia tiloja, joissa voitaisiin säilyttää lemmikkieläimiä, joiden maahantulon edellytykset eivät täyty. Näille eläimille ei myöskään pystytä osoittamaan karanteenitiloja muualta.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että olisi tarkoituksenmukaista saada tullitoimipaikoille eläinten säilytystiloja ja lisäksi muualla sijaitsevia, eläinten pidempiaikaiseen säilytykseen soveltuvia eristystiloja. Ruokavirasto on selvittänyt mahdollisuutta järjestää tällaisia eristystiloja, mutta toistaiseksi ei ole löytynyt asiasta kiinnostuneita toimijoita.**

Valtiovarainministeriö on toimittanut valiokunnalle keväällä 2020 maa- ja metsätalousministeriölle antamansa lausunnon, jossa se pitää hyvänä ehdotettuja muutoksia ja täsmennyksiä Tullin ja muiden valvontaviranomaisten tehtäviin tuontivalvonnassa.

Ruokavirasto pitää tarkoituksenmukaisena ja tarpeellisena Tullin toimivaltaa koskevaa muutosta. Esitys selkeyttäisi Tullin roolia valvojana unionin sisärajoilla. Tullin toimivallan laajentaminen yksinkertaistaa, sujuvoittaa ja parhaassa tapauksessa lisää rajoilla tehtäviä tarkastuksia sekä lisää valvonnan vaikuttavuutta myös virka-ajan ulkopuolella.

MTK katsoo, että Tullille nyt esitetty laajempi viranomaisrooli mahdollistaa EU:n sisärajoilla tehokkaamman eläintautivalvonnan eläinterveysviranomaisen rinnalla, ilman aikaisemmin erikseen vaadittuja virka-apupyyntöjä.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto katsoo, että Tullin toimivallan lisäys helpottaa Tullin toimintaa rajoilla ja lisää siten valvonnan ja ohjauksen tehokkuutta. Tämä on tarpeen erityisesti Etelä-Suomen alueella, jossa lemmikkien laitonta maahantuontia on paljon. Toki jatkossakin eri eläinterveysviranomaisten ja Tullin välinen hyvä yhteistyö jatkuu.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto pitää Tullin toimivallan lisäämistä merkittävänä parannuksena nykytilaan. Laittomat eläintuonnit aiheuttavat jatkuvasti suurenevan riskin vakavien eläintautien tulosta Suomeen. Tällä hetkellä Suomessa eläintautitilanne on hyvä, mutta valistuksen ohella riittävä valvonta sisärajoilla auttaa hyvän tilanteen säilyttämisessä.

Virka-apu

Sisäministeriön poliisiosasto toteaa, että esityksessä olisi säännös poliisin virka-avusta. Poliisilla on jo voimassa olevan lainsäädännön mukaan toimivalta antaa virka-apua eläinterveysviranomaiselle, valtuutetulle tarkastajalle sekä työvelvolliselle, jos heidän tehtäviensä hoitamista estetään tai jos tehtävissä muuten tarvitaan poliisivaltuuksien käyttöä. Eläintautilakiin perustuvat virka-apuvelvoitteet työllistävät nykyään poliisia hyvin vähän, jos ollenkaan, eikä virka-apuun ja sen laajuuteen vaikuttaisi poliisin osalta olevan tulossa oleellisia muutoksia.

Tarkastukset, etäostot

Oikeusministeriö katsoo, että pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviä tiloja koskevaa ehdotettua tarkastusvaltuutta voidaan pitää selvästi valtiosääntöisesti mahdollisena.

Oikeusministeriö katsoo, että etäostoja on luonnoksen säätämisjärjestysperusteluissa tarkasteltu asianmukaisesti perustuslain 2 §:n 3 momentin näkökulmasta. Kokonaisuutena arvioiden ehdotetun kaltaista, EU-asetukseen perustuvaa toimivaltuutta voidaan myös EU:n sekundäärilainsäädännön etusijaperiaate huomioiden pitää valtiosääntöisesti hyväksyttävänä niissä tilanteissa, joissa se rajautuu sellaisiin tuotteisiin liittyvään etäkauppaan, joiden hankkiminen ei viranomaisen tekemänä ole rikosoikeudellisesti sanktioitu.

Tiedonsaantioikeudet

Oikeusministeriö kiinnittää toiminnallisen asiantuntijaryhmän jäseniä koskevan ehdotetun tiedonsaantioikeutta koskevan säännöksen osalta huomiota siihen, että toisin kuin perusteluissa todetaan, pykälän sääntelyssä ei ole kyse salassapitovelvollisuudesta, vaan eräänlaisesta tiedon käyttöä muihin tarkoituksiin rajoittavasta säännöksestä. Oikeusministeriön esitysluonnoksesta maa- ja metsätalousministeriölle antamassa lausunnossa on kiinnitetty huomiota siihen, että olisi aiheellista arvioida soveltuuko asiantuntijaryhmän toimintaan julkisuuslaissa säädetty ja jos, niin minkä mekanismin kautta. Arvioitavaksi voisivat tulla ainakin julkisuuslain 4 §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettu itsenäistä tehtävää hoitamaan asetettu viranomainen sekä julkisuuslain 5, 23 ja 26 §:ssä tarkoitettu toimeksiantotehtävä. Esityksessä ei kuitenkaan ole asiaa koskevaa arvioita, minkä vuoksi on vaikea varmistua asianmukaisen salassapito- ja vaitiolovelvollisuuden ulottumisesta asiantuntijaryhmän toimintaan.

- **Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että asiaa koskeva teksti sisältyy esityksen 12 jaksoon (Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys) kohtaan, joka koskee hallintotehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle.** Siinä esitetään mm., että ryhmän tehtävänä olisi avustaa viranomaista taudintorjuntatoimenpiteiden suunnittelussa ja että toiminnan yhteys lakien toimeenpanoon ja yksityisten velvollisuuksia ja oikeuksia koskevaan päätöksentekoon liittyviin tehtäviin olisi siinä määrin epäsuora, ettei asiantuntijaryhmän tehtävissä katsota olevan kyse perustuslain 124 §:n tarkoittamista julkisista hallintotehtävistä. Lisäksi esitetään, että mainitusta syystä asiantuntijaryhmällä ei voida lähtökohtaisesti katsoa olevan sellaista julkisuuslain 4 §:n 8 kohdassa mainittua itsenäistä asemaa, että sitä voitaisiin pitää mainitussa laissa tarkoitettuna viranomaisena. Tämän vuoksi 74 §:ään ehdotetaan salassa pidettäviä tietoja koskevia säännöksiä.

- Ministeriö toisaalta ymmärtää oikeusministeriön näkemystä siitä, että ehdotettu salassapitosäännökseksi tarkoitettu säännös ei sanamuotonsa puolesta välttämättä riittävällä tavalla varmista asiantuntijoiden velvollisuutta salassa pidettävien tietojen salassapitoon. Tämän vuoksi maa- ja metsätalousministeriö ehdottaa seuraavaa muutosta 74 §:n viimeisen virkkeen muotoiluun: ”*Asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin asiantuntijaryhmän toimintaan liittyvään tehtävään, ellei muualla laissa toisin säädetä.*” > muutetaan muotoon ”*Asiantuntijaryhmän jäsen on velvollinen pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädetyt tiedot, ellei muualla laissa toisin säädetä.*”

Oikeusministeriö lausuu, että eläintautilain 76 §:ssä säädettäisiin toimivaltaisen viranomaisen, valtuutetun tarkastajan ja työvelvollisen oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä eläinterveyttä koskevissa säädöksissä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot toimijoilta ja muilta, joita mainituissa säädöksissä säädetyt velvoitteet koskevat, sekä valtion ja kunnan viranomaisilta. Tietojensaantioikeus sidottaisiin välttämättömyyteen. Säännöksissä on välttämättömyysvaatimuksesta huolimatta kuitenkin tiettyä väljyyttä. Niissä ei muun muassa määritellä mitä tai ketä luovutettavat tiedot voivat koskea. Perustuslakivaliokunta ei ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin. Jos luovutettavien tietojen joukossa voi olla arkaluonteisia henkilötietoja, olisi säännöksiä syytä tarkkarajaistaa ehdotetusta.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei tiedonsaantioikeuden tarkkarajaistamiseen ole tarvetta.**

  Arkaluonteisilla henkilötiedoilla tarkoitetaan yleisen tietosuoja-asetuksen (EU) 2016/679 9 artiklan 1 kohdassa mainittuihin erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Näitä ovat tiedot, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus, ammattiliiton jäsenyys, terveydentila, seksuaalinen käyttäytyminen tai seksuaalinen suuntautuminen sekä lisäksi geneettinen tai biometrinen informaatio, josta henkilön voi tunnistaa. Tietojen käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä, mutta tietosuojalain (1050/2018) 6 §:n mukaan kiellosta on mahdollista poiketa tietyissä erityistilanteissa, mm. silloin, kun käsittelystä säädetään laissa tai se johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä.

  Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että eläintautilain mukaisia tehtäviä hoitavilla viranomaisilla ei ole ehdotettuihin säännöksiin liittyen tarvetta eikä perusteita käsitellä kyseisiä tietoja. Ainoastaan zoonoosien vastustamisessa voi olla olennaista mm. tartuntalähteen selvittämiseksi tietää, onko eläinten pitopaikassa työskentelevällä henkilöllä kyseinen tauti. Toisaalta tähän ei tarvita maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan eläintautilain mukaista tietojensaantioikeutta, sillä tartuntatautilain (1227/2016) 31 §:ssä on säännökset tartuntatautiviranomaisten velvollisuudesta ilmoittaa eläinlääkintäviranomaisille epäilemästään, toteamastaan tai tietoonsa tulleesta zoonoosista. Ilmoitus voi sisältää ihmisille tai eläimille aiheutuvan vaaran torjumiseksi välttämättömät henkilön tunnistetiedot sekä tartuntatautia ja sen tartuntatapaa koskevat tiedot.

Rekisterit

Oikeusministeriö lausuu, että lausuntokierroksen jälkeisessä jatkovalmistelussa on ansiokkaasti huomioitu oikeusministeriön esittämät huomiot, jotka koskivat henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä. Oikeusministeriö kuitenkin esittää, että 81 §:n säännöksen muotoiluun tehdään seuraava kursivoitua kohtaa koskeva muutos ”Edellä 79 ja 80 §:ssä tarkoitetut rekisterit ovat osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetun lain (284/2008) mukaista maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. *Rekisterinpitoa koskevien vastuiden osalta sovelletaan, mitä mainitussa laissa säädetään.*” > muutetaan muotoon *"Rekisterinpitäjistä on säädetty mainitussa laissa."* Perusteluna oikeusministeriö esittää, että rekisterinpitäjiä koskevista vastuista ei säädetä tyhjentävästi viitatussa erityislaissa, vaan erityislailla voidaan ainoastaan liikkumavaran puitteissa tarkentaa ja täsmentää yleisessä tietosuoja-asetuksessa säädettyjä vastuita esimerkiksi yhteisrekisterinpitäjien osalta.

- **Maa- ja metsätalousministeriö pitää oikeusministeriön ehdotusta sanamuodon muuttamiseksi ymmärrettävänä eikä vastusta ehdotettua muutosta.**

Eläintautien vuoksi maksettavat korvaukset

Eläinten terveys ETT puoltaa 85 §:n mukaan tuottajille maksettavia korvauksia tuotannonmenetyksistä. Tehokkaat tautienhävitystoimet ja taudin leviämisen ehkäiseminen haittaavat usein väistämättä eläintuotannosta saatavaa toimeentuloa.

MTK pitää tärkeänä eläintautisäädösten nojalla viranomaisen määräyksestä lopetettujen eläinten, hävitettäväksi määrätyn omaisuuden ja tuotannon menetyksen korvaaminen riittävällä tasolla valtion varoista. Myös tuotannonmenetys alustavien taudintorjuntatoimenpiteiden tai taudintorjuntatoimenpiteinä määrättyjen, eläintuotantoa estävien tai vaikeuttavien kieltojen, ehtojen, rajoitusten ja toimenpiteiden osalta, tulee olla korvausjärjestelmän piirissä. Hallituksen esityksessä korvausjärjestelmä pidettäisiin pääpiirteissään ennallaan ja korvauksena voitaisiin esitysluonnoksen mukaan suorittaa enintään kolme neljäsosaa vahingon suuruudesta. Tätä MTK pitää riittämättömänä ja esittää, että viranomaisen määräyksestä aiheutunut vahinko korvataan täysimääräisenä valtion varoista osana taudintorjuntaa. Esimerkkinä käytännössä voisi olla, että ASF:n (afrikkalaisen sikaruton) leviämisen estämiseksi määrätyn rajoitusvyöhykkeen sisälle joutuvalta sikatilalta eläimiä ei saa viranomaisen päätöksellä siirtää vyöhykkeeltä, vaikka varsinaista tautia ei tilalla ole. Tuottaja olisi näissäkin tapauksissa vastuussa tilan eläinten hyvinvoinnista ja mahdollisesti joutuisi turvautumaan hätälopetuksiin mm. karsinatilan loppumisen takia eläinten kasvaessa.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutoksia korvaussäännöksiä koskeviin ehdotuksiin.** Säännöksen joudutaan tarkistamaan lähivuosina uusien EU:n valtiontukisääntöjen soveltamisen alkamiseen mennessä. Ehdotettu korvausmaksimi kolme neljäsosaa taloudellisen vahingon suuruudesta vastaa voimassa olevan lain sääntelyä. Useimmat jäsenvaltiot eivät maksa tuotannonmenetyskorvauksia, vaikka valtiontukisäännöt tämän mahdollistaisivat. Suomi on ne mahdollistanut siltä osin kuin valtion talousarvioon saadaan riittävästi varoja niiden maksamiseen. 25 prosentin omavastuuosuutta on pidettävä kohtuullisena.

Ruokavirasto ehdottaa, että korvausten maksamista tulisi selkeyttää perkaamojen ja teurastamojen osalta. Ruokavirastolle on epäselvää, katsotaanko teurastamo- tai perkaamotoiminta ehdotetun eläintautilain 86 §:ssä tarkoitetuksi eläinperäisten tuotteiden jalostukseksi koko toiminnan osalta, esimerkiksi jos eläimet ovat kuljetusautossa tulossa teurastamoon tai teurastamon navetassa, kun tauti havaitaan. Ruokavirasto esittää lisättäväksi selvennyksen vuoksi 86 §:ään, että korvauksia ei myöskään makseta, jos kustannukset tai menetykset ovat syntyneet eläimen teurastukseen tai perkaukseen liittyvässä toiminnassa.

- **Maa- ja metsätalousministeriö ei kannata muutoksia korvaussäännöksiä koskeviin ehdotuksiin edellä esittämistään syistä eikä muutoinkaan pidä ehdotettua muutosta tarpeellisena.** Eläinperäisten tuotteiden jalostukseen tai kaupan pitämiseen liittyvä korvausoikeuden rajaus on jo voimassa olevassa laissa. Muutoksena nykytilaan olisi vain käsitteen *elintarvike* korvaaminen eläinterveyssäännöstön mukaisella vastaavalla käsitteellä *eläinperäinen tuote*. Voimassa olevassa ja ehdotetussa eläintautilaissa viitataan maatalousalalle myönnettävän tuen osalta komission ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) N:o 702/2014 tiettyihin artikloihin, joiden mukaisena tukena korvaukset myönnetään. Jalostusta ja kaupan pitämistä koskeva rajaus on mainitussa asetuksessa, jonka mukaan eläintaudeista johtuvia korvauksia voidaan maksaa vain maatalouden alkutuotannolle. Rajausta tulee ministeriön näkemyksen mukaan tulkita ko. asetuksen kontekstissa. Olennaista on se, mikä taho on vahingonkärsijä eli mikä taho hyötyisi korvauksesta.

Pakkokeinot

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallinto pitää hyvänä, että laissa olisi eläintautilain vastaisesti tuotuja eläimiä koskevien toimenpiteiden vaihtoehtoina paitsi palautus lähtömaahan, karanteeni ja lopetus myös eläimen pitäminen eristyksessä.

Rangaistussäännökset

Oikeusministeriöllä ei ole huomauttamista rangaistussäännöksiin ja lakiehdotukseen rikoslain 44 luvun 4 a §:n ja 46 luvun 4 §:n muuttamisesta.

Eläintautivalvonnan seuraamusmaksu

Eläinten terveys ETT pitää huonona sitä, että esitykseen ei sisälly säännöstä hallinnollisesta seuraamusmaksusta. Seuraamusmaksua tulisi voida käyttää tehokkaasti eläintautilainsäädännön rikkomuksissa kuten elintarvikkeiden tuonnissa tapahtuviin rikkomuksiin, mutta myös eläintautilain 17 §:ssä tarkoitettuina varotoimenpiteinä säädettyjen eläinten ulkonapitokieltojen rikkomiseen (siipikarjan ulkonapitokielto, ulkona pidettävien sikojen ja villisikojen kontaktit estävät aitaukset).

- **Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että lausuntokierroksella olleeseen lakiehdotukseen sisältyi seuraamusmaksua koskeva säännösehdotus, joka sai laajasti kannatusta.** Ainoa syy poistaa säännös hallituksen esityksestä oli se, että juuri ennen esityksen antamista heräsi valtioneuvoston sisällä epäselvyyttä siitä, mitkä ovat useiden maa- ja metsätalousministeriössä valmisteilla olevien seuraamusmaksusäännösten yhteisvaikutukset Oikeusrekisterikeskuksen perintätyöhön ja resurssitarpeisiin. Erityisesti todettiin tässä yhteydessä tärkeäksi selvittää, olisiko tietojärjestelmämuutoksiin liittyvää lisäresurssitarvetta mahdollista huomattavasti alentaa, jos kaikkien kyseisten lakien edellyttämät tietojärjestelmämuutokset tehtäisiin samalla kertaa kokonaisuutena.

  Esityksen antamisen jälkeen on saatu selvyys perintätyön toteuttamistavasta, kokonaiskustannuksista sekä tarvittavien tietojärjestelmämuutosten aikataulusta. **Tarkoitus on, että lausunnolla ollut seuraamusmaksusäännös esitetään lisättäväksi eläintautilakiin keväällä annettavaan eläintunnistusjärjestelmää koskevaan hallituksen esitykseen sisältyvällä liitännäislailla.**

Rikkomuksista ilmoittajan henkilöllisyyden suojeleminen

Oikeusministeriö toteaa, että esityksen säätämisjärjestysperusteluissa ei ole käsitelty 99 §:ään ehdotettua säännöstä rikkomuksista ilmoituksen tehneen luonnollisen henkilön henkilöllisyyden salaamisesta. Säännös tarkoittaa poikkeamista perustuslain 12 §:n 2 momentin julkisuusperiaatteesta. Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan julkisuutta voidaan rajoittaa vain välttämättömien syiden vuoksi ja lailla. Jos valvonta-asetus jättää asiaan liittyen sääntelyliikkumavaraa, on tärkeää esittää riittävät asiaperustelut sille, että julkisuuden rajoittamista pidetään välttämättömänä keinona tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi se painottaa, että sen selvittäminen, onko tiedon antaminen asiakirjasta asianosaiselle vastoin julkisuuslain 11 §:ssä mainittua erityisen tärkeää yleistä tai yksityistä etua, edellyttää aina tapauskohtaista arviointia.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että säännökselle on esitetty runsaasti perusteluja 99 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa, vaikka osalle perusteluista oikeampi paikka lieneekin ollut jakso 12.** Vastaavanlainen säännös sisältyy jo moneen ministeriön hallinnonalan lakiin, mm. kasvinterveyslakin (1110/2019) 35 §:ään sekä eläinten ja eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta annetun lain (1277/2019) 18 §:ään. Lisäksi sitä ehdotetaan rehulakiin (HE 200/2020 vp) sekä elintarvikelakiin. Nämä kaikki lait koskevat eläintautilain tavoin EU:n valvonta-asetuksen (EU) N:o 2017/625 täytäntöönpanoa ja täydentämistä, jo-

ten niiden kaikkien taustalla on sama tarve ja perustelut. Ministeriö on pyrkinyt asiassa johdonmukaiseen ja yhtenäiseen sääntelyyn. Edellä mainittu tuontivalvontaa koskeva laki on ollut perustuslakivaliokunnan arvioitavana, joten jos säännös olisi perustuslain näkökulmasta ongelmallinen, siihen olisi todennäköisesti puututtu. Ministeriö tuo myös esiin, että saman tyyppisiä säännöksiä on myös muiden hallinnonalojen laissa, esimerkiksi oikeusministeriöstä esitellyssä tietosuojalaissa. Tietosuojalain säännöksen taustalla on vastaavantyyppinen EU-asetuksen säännös. Myös tietosuojalaki on ollut perustuslakivaliokunnan käsittelyssä.

Asetuksenantovaltuudet

Oikeusministeriö toteaa, että perustuslakivaliokunta on voimassaolevasta eläintautilaista lausuessaan pitänyt tämän tyyppisen teknisluonteisen ja Euroopan unionin yksityiskohtaisen lainsäädännön täytäntöön panemiseksi tarkoitetun sääntelyn yhteydessä asetustasoista sääntelyä perusteltuna, koska muutoin sääntely muodostuisi lain tasolla tarpeettoman yksityiskohtaiseksi ja tapauksittaiseksi. (PeVL 1/2013 vp). Oikeusministeriö toteaa, että lakiehdotus sisältää varsin runsaasti maa- ja metsätalousministeriölle osoitettua asetuksenantovaltaa. Valtuussäännöksiä voidaan pitää esityksessä perustuslain 80 §:n kannalta ongelmattomina. Perustuslain 80 § rajoittaa joka tapauksessa suoraan valtuussäännösten tulkintaa samoin kuin valtuuksien nojalla annettavien säännösten sisältöä eikä asetuksella siten voida antaa yleisiä oikeussääntöjä lain alaan kuuluvista asioista (kuten PeVL 1/2013 vp).

Laissa käytettävät käsitteet ja eräät muotoilut

Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta katsoo, että eläintautien vastustus tulisi määritellä myös laissa, ei pelkästään perusteluissa. Samoin seuranta, valvonta ja torjunta tulisi perustella laissa tai sen perusteluissa. Näin vältettäisiin väärinkäsityksiä, joita voi syntyä tehtäessä zoonoosien vastustamiseksi yhteistyötä ihmisten tartuntatauteja torjuvien viranomaisten kanssa One health -rintamalla.

Lisäksi tiedekunta katsoo, että eläintautilain pykälistä ja myös niiden otsikoista tulisi selkeämmin käydä ilmi, mikä on 25 ja 32 §:n 1 momentissa mainittu taudin leviämisen estämiseksi tehty päätös. Päätös mainitaan myös useissa muissa lain pykälissä.

- **Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei lausunnon perusteella ole tarpeen tehdä lakiehdotukseen muutoksia.** Sanaa ”vastustaa” käytettäisiin laissa samalla tavalla kuin voimassa olevassa laissa eli tarkoitettaessa laajasti eläintautien ehkäisyä, seurantaa, valvontaa, leviämisen estämistä ja torjuntaa. Tämä on tuotu esiin perusteluissa. Myöskään voimassa olevassa laissa ei ole käsitteen määritelmää. Käsitteiden ”seuranta”, ”valvonta” ja ”torjunta” sisältö määrittyy lain kyseisten pykälien sisällön kautta. Seurantaa koskevassa pykälässä säädetään Ruokaviraston velvollisuuksista seurata eläintautien yleistä esiintyvyyttä maassa sekä tehdä tarvittavia seurantatutkimuksia. (Oma)valvontaa koskevissa pykälissä säädetään toimijoiden vastuusta toteuttaa pitopaikoissa mm. näytteenottotoimenpiteitä sen valvomiseksi, esiintyykö tiettyä tautia kyseisessä pitopaikassa. ”Torjunta”-käsitettä käytetään laissa lähinnä sellaisten pykälien otsikoissa, joissa säädetään taudintorjuntatoimenpiteistä. Toimenpiteiden sisältö määräytyy EU-säännösten tai ehdotetun lain tai sen nojalla annettavien tarkempien säännösten kautta.

  Lisäksi kansallisten tautiluokkien niminä olisivat ”muut torjuttavat eläintaudit” ja ”valvottavat taudit”. Näissä nimissä käsitteet eivät kuitenkaan saa itsenäistä merkityssisältöä. Luokkien nimet kuitenkin melko hyvin kuvaavat tautien vastustamistoimenpiteisiin liittyvää eroa. Torjuttavista eläintaudeista pyritään nopeasti eroon, jos niitä todetaan. Valvottavien eläintautien osalta taas tyydytään rajaamaan taudin esiintyminen kyseiseen pitopaikkaan eli estämään sen leviäminen pitopaikan ulkopuolelle.

Ministeriö katsoo, että taudin leviämisen estämistä koskevasta päätöksestä säädetään pykäläehdotuksissa riittävän selkeästi. Toimivalta kyseiseen päätöksentekoon pohjautuu useisiin suoraan sovellettaviin eläinterveyssäännöstön artikloihin, minkä vuoksi pykälämuotoilut eivät enää voi olla samanlaisia kuin voimassa olevassa laissa.

Rajoitusalueella toteutettavat eläinten lopetukset

Maa- ja metsätalousministeriön edustajat ovat valiokunnan kuulemisessa tuoneet esiin sen, että toisin kuin a-luokan taudin vuoksi perustettavalla vyöhykkeellä ja voimassa olevan eläintautilain mukaisella rajoitusalueella, ehdotetun 37 §:n mukaisella muun torjuttavan eläintaudin vuoksi perustetulla rajoitusalueella ei voitaisi toteuttaa eläinten ennaltaehkäiseviä lopetuksia. Näillä tarkoitetaan laajoja eläinten joukkolopetuksia, jotka kohdistuisivat vyöhykkeellä myös sellaisiin pitopaikkoihin, joiden eläimissä ei ole todettu tartuntoja tai tautiin viittaavia oireita ja joilla ei ole myöskään havaittu olleen yhteyksiä tartunnan saaneisiin pitopaikkoihin.

Esityksen eduskuntakäsittelyn aikana on tullut ilmi, että eräissä EU-maissa toteutetaan laajoja minkkien joukkolopetuksia COVID-19-taudin leviämisen estämiseksi. Suomessa ei ole todettu toistaiseksi tartuntoja minkkitarhoilla, eivätkä joukkolopetukset kuulu Suomen viranomaisten suunnitelmiin COVID-19-taudin torjunnan osalta. Tällä hetkellä tauti on asemaltaan *uusi eläintauti*, mutta maa- ja metsätalousministeriössä on parhaillaan valmisteilla asetus kyseisen taudin torjunnasta *helposti leviävänä eläintautina*. Euroopan komissio ei ole ainakaan toistaiseksi ryhtynyt toimenpiteisiin COVID-19-taudin johdosta, vaan vastuu on jäsenvaltioilla. Jos tilanne jatkuu samana, Suomessa tauti luokiteltaisiin uuden eläintautilain voimaantulon jälkeen todennäköisesti *muuksi torjuttavaksi eläintaudiksi*.

- **Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että jos valiokunta näkee tarpeelliseksi varautua minkkien joukkolopetuksiin Suomessa, ehdotetun eläintautilain 37 §:n 3 momentin luetteloon vyöhykettä koskevista toimivaltuuksista olisi mahdollista lisätä uusi, esimerkiksi seuraavan sisältöinen kohta: *”määrätä rajoitusalueella sijaitsevissa pitopaikoissa pidettävien eläinten joukkolopetuksista tai -teurastuksista noudattaen niitä edellytyksiä, joista 30 §:ssä säädetään rajoitusvyöhykettä koskien”.***

  Vyöhykkeen perustamisesta ja toimenpiteiden määräämisestä päättäisi ehdotuksen mukaan Ruokavirasto, mutta maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin asettaa toimivallan käytölle rajoituksia ja reunaehtoja.

Yhteenveto maa- ja metsätalousministeriön näkemyksistä

- **<u>Yhteenvetona maa- ja metsätalousministeriö toteaa, etteivät asiantuntijakuulemisessa esitetyt näkemykset lähtökohtaisesti anna aihetta muuttaa hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia.</u>**

- Ministeriö kuitenkin oikeusministeriön lausunnon johdosta esittää seuraavaa muutosta ehdotetun eläintautilain 74 §:n 2 momentin viimeisen virkkeen muotoiluun: ”*Asiantuntijaryhmän jäsen ei saa käyttää saamiaan salassa pidettäviä tietoja muuhun kuin asiantuntijaryhmän toimintaan liittyvään tehtävään, ellei muualla laissa toisin säädetä.*” > muutetaan muotoon ”*Asiantuntijaryhmän jäsen on velvollinen pitämään salassa saamansa salassa pidettäviksi säädetyt tiedot, ellei muualla laissa toisin säädetä.*”

- Ministeriö on myös edellä esittänyt ymmärtävänsä sen oikeusministeriön ehdotuksen perusteluja, joka koskee ehdotetun eläintautilain 81 §:n 1 momentin lopussa olevan säännöksen muotoilun muuttamista. Oikeusministeriön ehdotuksen mukaan säännös ”*Rekisterinpitoa koskevien vastuiden osalta sovelletaan, mitä mainitussa laissa säädetään*” tulisi muuttaa muotoon "*Rekisterinpitäjistä on säädetty mainitussa laissa*." Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei muutoksella ole vaikutusta ehdotuksen sisältöön eikä vastusta kyseistä muutosta.

- Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön edustajat ovat valiokunnan kuulemisessa tuoneet esiin mahdollisuuden laajentaa ehdotetun eläintautilain mukaisella rajoitusalueella mahdollisten toimenpiteiden luetteloa siltä varalta, että maa- ja metsätalousvaliokunta pitäisi tarpeellisena varautua COVID-19-taudin vuoksi minkkien joukkolopetuksiin laajemmin kuin vain niissä pitopaikoissa, joissa tautia epäillään tai todetaan esiintyvän. Edellä on tämän vuoksi esitetty yksi mahdollinen tapa tehdä lisäys ehdotetun eläintautilain 37 §:n 3 momenttiin.

Osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Lainsäädäntöneuvos Johanna Wallius

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET
FINNISH GOVERNMENT

Asiakirjan sähköinen allekirjoitus
Elektronisk underskrift av dokument
Electronic signature of a document

Asia / Sak / Case:

VN/4546/2020

MMM; Eläintautilain uudistaminen Euroopan unionin uuden eläinterveyssäännöstön täytäntöön panemiseksi; hallituksen esity

Asiakirja / Dokument / Document:

VN/4546/2020-MMM-44

Maa- ja metsätalousministeriön vastine eläintautilakia koskeviin asiantuntijalausuntoihin

Allekirjoitukset / Underskrifter / Signatures:

Allekirjoittaja Undertecknare Signed by	Allekirjoituspäivämäärä Datum för underskrift Date of signature	Varmenteen myöntäjä Certifikatutfärdare Certificate issued by
Wallius Johanna 91214207S	2020-11-23T15:12:06	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK
Kaila Minna-Mari 91214021S	2020-11-23T16:07:17	C=FI, O=Vaestorekisterikeskus CA, OU=Organisaatiovarmenteet, CN=VRK CA for Organisational Certificates - G3\ OK

Sähköinen varmennetieto / Elektronisk certifikatuppgift / Electronic certificate information:

95e57bb710e92ae2136caa6f529c6573ca0cdce3b1baf7ad7314365d2eaaa3ed